

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

Rīgā

Par pērtiķu baku testēšanas kārtību

Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – Centrs) un Nacionālais veselības dienests (turpmāk – Dienests) atgādina, ka aizdomu gadījumā par personas inficēšanos ar PB (klīnisko simptomu un epidemioloģiskās anamnēzes atbilstība Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (turpmāk – ECDC) varbūtēja PB gadījuma definīcijai) ārstniecības personai jāinformē Centrs noteiktajā kārtībā un jāveic pacienta laboratoriskā izmeklēšana. Centra ieteikumos “Pērtiķu baku epidemioloģiskās kontroles pasākumi” ir noteiktas indikācijas pacientu testēšanai uz PB, kā arī ziņošanas kārtība <https://www.spkc.gov.lv/lv/media/17342/download>

PB parauga ņemšana tiek veikta ārstniecības iestādē, kurā vērsies pacients un kurā konstatētas aizdomas par inficēšanos ar šo vīrusu izraisīto infekcijas slimību. Par parauga jeb izmeklējamā materiāla ņemšanu no 01.07.2022 ir spēkā manipulācija 42042 “Ādas nokasījuma paņemšana PB diagnostikai” ar tarifu 3,74 eiro, kas ietver izmaksas par parauga paņemšanu un nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. Informācija par materiāla ņemšanas procedūru ir pieejama tīmekļa vietnē <https://aslimnica.lv/laboratorijas/izmeklejumu-un-pieprasijumu-formas/>.

Izmeklējamā materiāla testēšana tiek veikta Nacionālajā references laboratorijā – SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk tekstā – RAKUS) un izmeklējumus ir iespējams veikt ar ģimenes ārsta vai ārsta speciālista nosūtījumu. Informācija par kārtību, kādā noformēt nosūtījumu, ir pieejama RAKUS tīmekļvietnē:

<https://aslimnica.lv/laboratorijas/izmeklejumu-un-pieprasijumu-formas/>.

Parauga nogādāšana Nacionālajā references laboratorijā notiek ne vēlāk kā 24 stundu laikā no ņemšanas brīža kārtībā, kādā attiecīgā ārstniecības iestāde veic citu paraugu nogādāšanu RAKUS references izmeklējumu veikšanai¹. Ja paraugu nepieciešams nogādāt steidzamā kārtā vai ir kādi citi šķēršļi parauga nogādāšanai, ārstniecības iestāde sazinās ar RAKUS, tālr. 27545001, lai noskaidrotu, vai paraugu var paņemt Nacionālās references laboratorijas transports.

Ja ārstniecības personai ir profesionāli pamatotas aizdomas par personas inficēšanos ar PB, bet persona nevar ierasties RAKUS laboratorijā “Latvijas infektoloģijas centrs” vai citā ārstniecības iestādē, lai veiktu parauga ņemšanu, ārstniecības persona vienlaikus ar steidzamo paziņojumu par aizdomu gadījumu par personas saslimšanu ar PB, par šādu situāciju informē Centru (diennakts tālr. 67271738), kas savukārt arī informē RAKUS (tālr. 25138559; saziņas laiks: 8:00-17:00) par nepieciešamību veikt parauga ņemšanu pacienta dzīves vietā, un sniedz informāciju par pacientu, pacienta dzīves vietu, ārstniecības personu, kura nozīmēja

¹ Paraugš jānogādā Nacionālās references laboratorijas (RAKUS) paraugu pieņemšanas un reģistrācijas punktā (Linezera iela 3, darba laiks 24h/7dienas nedēļā).

izmeklēšanu. RAKUS informē Centru (diennakts tālr. 67271738) par plānoto parauga ņemšanas datumu un laiku, kā arī par parauga piegādi Nacionālajā references laboratorijā.

Nozīmējot pacienta izmeklēšanu dzīves vai uzturēšanās vietā, ārstniecības iestādes pienākums ir noformēt pacientam Vienotā veselības informācijas sistēmā elektronisko nosūtījumu, ievērojot šādus nosacījumus:

1. laukā “Nosūtījuma pakalpojums” – PB diagnostikas tests (ambulators pakalpojums, laboratorisks izmeklējums, infekciju noteikšana);
2. laukā “Anamnēze” norāda šādu informāciju:
 - 2.1. izmeklēšanas iemesls – akūta slimība, iespējama slimība, kontaktpersonas izmeklēšanas infekcijas slimības gadījumā;
 - 2.2. personas saslimšanas datumu;
 - 2.3. epidemioloģiskos kritērijus: – ceļojis vai uzturējies infekcijas skartajās teritorijās, bijis ciešā kontaktā ar infekcijas slimnieku (atbilstoši varbūtēja PB gadījuma definīcijai: <https://www.spkc.gov.lv/lv/media/17342/download>) vai citu būtisku informāciju (skatīt minēto ECDC varbūtēja PB gadījuma definīciju);
 - 2.4. informāciju par klīniskiem kritērijiem: drudzis, limfadenopātija, ādas izsitumi, galvassāpes, muskuļu sāpes, muguras sāpes, citas slimības izpausmes.

Vēršam uzmanību, ka PB turpina izplatīties Eiropas Savienības valstīs un līdz 7. jūlijam ir ziņots par 4908 PB gadījumiem no 26 ES/EEZ valstīm: Spānijas (1477), Vācijas (1385), Francijas (577), Portugāles (415), Nīderlandes (372), Itālijas (233), Beļģijas (169), Īrijas (44), Austrijas (37), Zviedrijas (34), Dānijas (24), Ungārijas (22), Norvēģijas (19), Slovēnijas (14), Somijas (13), Polijas (13), Rumānijas (12), Grieķijas (11), Maltas (9), Čehijas (8), Islandes (6), Luksemburgas (6), Bulgārijas (3), Igaunijas (2), Latvijas (2) un Horvātijas (1). Lielākā daļa gadījumu ir konstatēti vīriešiem vecumā no 18 līdz 50 gadiem un galvenokārt vīriešiem, kuriem ir sekss ar vīriešiem (MSM) un kuri praktizē seksu ar vairākiem partneriem, tomēr pastāv arī turpmākas transmisijas iespēja citās iedzīvotāju grupās. Pašreizējā uzliesmojumā simptomu un pazīmju spektrs atšķiras no tā, kas aprakstīts iepriekšējos PB uzliesmojumos endēmiskās valstīs. Turklāt pašreizējā uzliesmojumā ir konstatēts neliels skaits subklīnisku vai pat asimptomātisku gadījumu. Sakarā ar minēto ir iespējama hipodiagnostika, kas arī varētu veicināt infekcijas izplatīšanos. Pašreizējā uzliesmojumā PB gadījumi ir bijuši ar viegliem līdz vidēji smagiem simptomiem, un ziņots tikai par dažām hospitalizācijām. Tomēr PB smagums var būt lielāks maziem bērniem, grūtniecēm un personām ar novājinātu imūnsistēmu. Kopējo risku ECDC novērtē kā vidēju cilvēkiem ar vairākiem seksuālajiem partneriem (tostarp dažām MSM grupām) un kā zemu plašākai sabiedrībai. Agrīna diagnostika, izolācija, efektīva kontaktu izsekošana ir būtiskie pasākumi efektīvai PB uzliesmojuma kontrolei².

Lūdzam izplatīt šo informāciju asociācijas biedriem un citām interesētajām personām.

² ECDC. Monkeypox multi-country outbreak - first update Risk assessment. 8 Jul 2022:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/monkeypox-multi-country-outbreak-first-update>